

Eurajoen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Eurajoen kunta kannattaa julkisten hankintojen talousdatan avaamista. Kunnat ovat nykyisellään laajasti julkaisseet ostolaskutietojaan hajautetusti eri kanavissa. Hankintatietovarannon perustaminen ja ostolaskutietojen toimittaminen tietovarantoon tarkoittaa tietojen ja julkaisu- ja tiedon yhdenmukaistamista uudella tavalla. Hankintatietovarannon vuoksi kunnassa tulisi jollakin tavalla muuttaa ostolaskujen käsittelyä ja tähän liittyviä järjestelmiä. Talousdatan keräämiseen liittyvät yksittäiset toimenpiteet pitäisi kuitenkin suhteuttaa saavutettuun hyötyyn. Lisäksi tulisi ottaa huomioon pienen kunnan taloudelliset mahdollisuudet vastata hankintatietovarannon vuoksi esitettyihin muutoksiin.

Lain valmistelussa tulisi erityisesti huomioida, että laskuaineiston julkaiseminen massana altistaa kunnat väärinkäytöksille. Tekoälysovellusten avulla saadaan aineisto helposti analysoitua ja tietoa voidaan käyttää väärinnettyjen laskujen muodostamiseen. Lakiuudistuksessa tulisi huomioida laajemmin tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät seikat.

Julkisten hankintojen talousdatan yksityiskohtainen avaaminen aiheuttaa merkittäviä kustannuksia kunnille sekä kertakustannuksina että jatkuvina kustannuksina. Kyseessä on kunnille uusi tehtävä tai aikaisemman tehtävän merkittävä laajentaminen. Kunnille tulee korvata muutoksista aiheutuvat kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Kertakustannuksia aiheutuu uuden sopimuskannan lisäksi vanhojen sopimusten ja tietojen päivittämisestä tietovarannon vaatimaan muotoon.

Kuntien kaikissa ostolaskuissa ei nykyisellään ole kaikkia lain pykäläesityksessä lueteltuja tietoja. Laskuja ei tulisi joutua muokkaamaan manuaalisesti vain hankintatietovarantolain määritelmän tai vaatimusten vuoksi. Hankintatietovarantolain mukaan valtaosassa kuntien maksuliikenteestä tulisi olla jatkossa tuoterivitiedot ja kynnysarvot ylittävissä ostolaskuissa kilpailutustunniste. Kyseessä on merkittävä laajennus nykyiseen laskutuksen yksityiskohtaisuuteen. Tuoterivitiedot sisältävät pääasiassa salassa pidettäviä tietoja. Laki tulisi saattaa voimaan siten, että kuntien nykyisen laskutustiedon ja ostolaskujen rakenteen tulisi olla riittävä hankintatietovarannon tarpeisiin eikä uusia laskun sisältöön kohdistuvia vaatimuksia syntyisi. Kuntien ei tulisi joutua erikseen merkittävästi muuttamaan laskujensa tuoterivitietoja tai tunnisteita.

Avoimeksi on jätetty kysymys ostolaskudatan toimitusaikataulusta. Suunniteltu 1 krt/kk lisäisi olennaisesti kustannuksia ja työmäärää. Toimitusaikataulun pitäisi olla pidempi, korkeintaan 1 krt/3 kk.

Kunnilla on erilaiset resurssit, tarpeet ja mahdollisuudet palveluiden tuottamiseen. Siksi myös talousdatan tuottamisessa on merkittävää vaihtelua. Eurajoen kunta tukee Kuntaliiton näkemystä, että etenkin pienet kunnat joutuvat muutoksen myötä tekemään merkittäviä järjestelmä uudistuksia, ja kunnan saavuttama hyöty jää rajalliseksi. Pienet kunnat kamppailevat jo nyt resurssien rajallisuuden kanssa, ja uudistus pahentaa tilannetta entisestään. Velvoitteiden osalta ei ole lievennyksiä pienten toimijoiden osalta, vaan velvoitteet tulevat koskemaan niitä täysimääräisinä. Velvoitteet tulisi rajata mm. laskujen yksityiskohtaisen tiedon osalta kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Kynnysarvot ylittäviä kilpailutuksia tehdään lukumääräisesti vähemmän pienissä kunnissa. Toimenpiteiden rajaaminen hankintalain piiriin kuuluviin hankintoihin rajaisi tehokkaasti uudistuksen aiheuttamaa työtaakkaa pienissä kunnissa.

Siirtymäsäännöksen mukaan hankintatietovarantolain 2 §:n mukaista ostolaskutietojen toimittamisvelvoitetta sovellettaisiin kuntien osalta laskutietoihin, joiden tositepäivä on 1.1.2028 tai sen jälkeen. Kunnille taattaisiin siten noin 1,5 vuoden siirtymäaika. Siirtymäaika tulee olemaan tiukka, sillä ostolaskutietojen toimittaminen tulee vaatimaan järjestelmämuutoksia kunnan talousjärjestelmiin. Talousjärjestelmien muutokset vaativat yhteistyötä ja yhteensovittamista ohjelmistotoimittajien kanssa.